

Azərbaycan Respublikası
Mədəniyyət Nazirliyi

F. Köçərli adına
Respublika Uşaq Kitabxanası

Bayrağımız qürur mənbəyimiz, and yerimizdir!

9 noyabr Dövlət Bayrağı Günü münasibətilə mərkəzi kitabxanaların uşaq şöbələri, MKS-nin şəhər, qəsəbə, kənd kitabxana filialları üçün hazırlanmış metodik vəsait

Bakı – 2020

Tərtibçi:

Ruhiyyə Məmmədli

**İxtisas redaktoru və
buraxılışa məsul:**

Şəhla Qəmbərova
Əməkdar Mədəniyyət işçisi

Bayrağımız qürur mənbəyimiz, and yerimizdir:

Kitabxanaların uşaq şöbələri, MKS-nin şəhər, qəsəbə, kənd kitabxana filialları üçün hazırlanmış metodik vəsait / Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi, F. Köçərli ad.Respublika Uşaq Kitabxanası; tərt.ed.R.Məmmədli; ixt.red. və burax.məsul Ş. Qəmbərova. -Bakı: F. Köçərli ad.Respublika Uşaq Kitabxanası, 2020.- 34s.

Giriş

Bayraq mənliyimdir, bayraq kimliyim,
Bayraq – öz yurduma öz hakimliyim.
Daim ucalasan! Savaş günündə
Əsgər silahıyla səni tən görüm.
Yalnız zəfər çalmış şəhid önündə
Səni alqış üçün əyilən görüm.

Bəxtiyar Vahabzadə,

Xalq şairi

Böyük şairlər millətin bayrağını zamandan zamana daşıyan əbədiyyət yolçularıdır. Bu ölməz söz nəqqaşlarının damla-damla topladıqları mənəvi xəzinə mənsub olduqları xalqı yüz illərlə ayaqda tutar. Dünya xalqlarının tarixinə nəzər yetirdikdə onları bir-birindən fərqləndirən çoxsaylı cəhətlərlə qarşılaşırıq. Yerləşdikləri coğrafi məkan, malik olduqları etnik köklər, mədəni, dini, tarixi-siyasi faktorlar bu fərqliliyi yaradan başlıca səbəblərdir. İnsan birliklərinin qeyd etdiyim amillər əsasında toplum və xalq olaraq formalaşmağa başladığı zamandan bu yana onların mənsub olduqları özünəməxsus keyfiyyətlərin ifadə formaları həmişə müxtəlif simvollar və atributlarda öz əksini tapmışdır. Zənnimcə, bu atributlardan mənə və məzmun etibarilə ən güclü təsir qüvvəsinə malik olan rəmz – məhz Bayraqdır. Bayrağımız qürur mənbəyimiz, and yerimizdir. Müqəddəs bir varlıq kimi üçrəngli bayrağımıza and içirik. Xalqımızın qəhrəmanlıq tarixindən gələn bu ənənə keçmişimizdə olduğu kimi bu gün də hər bir vətəndaşımızın üzərinə ciddi mənəvi məsuliyyət qoyur. Bu məsuliyyət dövləti, milli maraqların daim keşiyində dayanmağın ictimai-siyasi əxlaqına yüksəlir. O bayraq ki, xalqın öz düşüncəsində daşdığı idealları, onun milli mənsubiyyətini, siyasi dünyagörüşünün miqyasını, bir sözlə, millətin bütün özünəməxsus keyfiyyətlərinin məcmusunu xarakterizə edir.

Fərd – vətəndaşlığın əxlaqi yükünü öz çiyinlərində hiss etdikcə, onun dövlətçilik idealları püxtələşir. Milli simvolların öncülü olan Bayraq vətəndaş əxlaqında məhz bu keyfiyyətləri cılayır. Bayraqda təcəssümünü tapan rəmzlər insanın ictimai-siyasi dünyagörüşünün komponentlərinə çevrilərək, onun konkret fəaliyyət sferasında məqsədəuyğun istiqamətləri formalaşdırır. Ölkə başçısının 17 noyabr 2009-cu il tarixli Sərəncamı ilə təsis edilmiş Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı Günü müqəddəs bayrağımıza, tarixi keçmişimizə və mənəvi-siyasi dəyərlərimizə dövlət səviyyəsində olan diqqət və ehtiramın ən yüksək səviyyədə göstəricisidir. Dövlət Bayrağı Günü kimi məhz bu tarixin seçilməsi müstəqil Azərbaycanın Demokratik Cümhuriyyətimizin varisi olaraq öz tarixinə xüsusi önəm verdiyini bir daha sübut etdi. Bununla da Azərbaycanın hər bir regionunda bayraq meydanlarının yaradılması kimi yaşarı bir ənənənin əsası qoyulmuş oldu.

Dövlət başçısı 2010-cu ilin 1 sentyabr tarixində Dövlət Bayrağı Meydanının təntənəli açılış mərasimində deyirdi: “Bu bayraq bizim milli dəyərimizdir. Bu Bayraq Meydanının yaradılması Azərbaycanın gücünü, Azərbaycan xalqının öz dövlətinə sevgisini, dövlət rəmzlərimizə ehtiramımızı göstərir. ...Necə ki, bu gün bizim parklarda, dənizkənarı bulvarda minlərlə, on minlərlə insan hər gün gəzintiyə çıxır. Bax bu meydanda, bu bayraq altında, milli rəmzlər ətrafında insanlar yığışacaqlar. ...Bu Bayraq Meydanı Bakının bir mədəniyyət mərkəzinə, Azərbaycanın bir siyasi mərkəzinə çevriləcəkdir. Ölkəmizin mərkəzi olan Bakı şəhərində belə möhtəşəm meydanın yaradılması doğrudan da böyük hadisədir”.

Prezident müqəddəs bayrağımızın kütləvi yerlərdə dalğalanmaqla insanlarımızın milli birlik, özünüdərk, həmrəylik, vətənpərvərlik idealları ətrafında daha sıx birləşməsinə təkan verəcəyini aydın şəkildə ifadə edirdi. Bayraq böyük qüvvədir. Bayraq elə bir qüdrətdir ki, əlində ən qorxunc bir silah tutan məğlubedilməz əsgər də ona baş əyir.

Bayraq elə bir cəsərətdir ki, əliboş 20 yanvar şəhidlərimizi bir an belə tərəddüd etmədən xalqın azadlıq arzusunu boğmaq və məhv etmək istəyən zirehli tankların altına apardı. Bayraq elə bir şərəfdir ki, xalqların ən böyük şərəfə layiq gördüyü insanlar onun qarşısında diz çöküb öz xalqına sədaqət andı içirlər. Bayraq elə bir müqəddəs varlıqdır ki, onun altında ölmək belə şərəflidir. Bayraq and yerimizdir, andımıza sadıq olaq! Bir kərə yüksələn bayraq bir daha enməz!"

Milli mədəniyyətimizin, dini dəyərlərimizin, müsəlman sivilizasiyasının və müasir Avropa demokratik əsaslarının simvolu kimi də sivilizasiyaya meyilliyimizi agah edən, üçrəngli bayrağımız həm də azadlıq və müstəqillik mücadiləmizin simvoludur. Bayrağımızın üç rəngi, üzərindəki aypara və səkkizguşəli ulduzu ilə həm tariximizi əks etdirir, həm dövlətimizin fundamental ideologiyasını müəyyənləşdirir. Bir kərə yüksələn bayrağın bir daha enməzliyinə əmin olan babalarımızın inamından ruhlanaraq bu müqəddəs bayraq günündə bir daha xatırlatmaq yerinə düşər ki, bu bayrağın bir daha dalğalanmasında canından keçənlərin ruhu şad olsun deyə bizim üzərimizə düşən isə Əhməd Cavad ruhundan axıb gələn "üç rəngli bayrağınla məsud yaşa" kimi müqəddəs fikirləri qəlbimizdə daha da rəvnəqləndirməkdir.

Prezident İlham Əliyev noyabrın 17-də Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı Gününün təsis edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. Sərəncama görə, hər il noyabr ayının 9-u Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı Günü kimi qeyd ediləcək.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı Gününün təsis edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı

Azərbaycan Respublikası müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycanın Dövlət bayrağı milli suverenliyin simvolu kimi ölkəmizin bütün vətəndaşları üçün müqəddəs dövlətçilik rəmzlərindən birinə çevrilmişdir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yadigarı olan bu bayraq bizim azadlıq məfkurəsinə, milli-mənəvi dəyərlərə və ümumbəşəri ideallara sadıqlığımızı nümayiş etdirir.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı 1918-ci il noyabrın 9-da Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Hökumətinin iclasında qəbul edilmiş və 1920-ci ilin aprel ayınadək dövlət statusuna malik olmuşdur. Həmin bayraq 1990-cı il noyabrın 17-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə keçirilən sessiyada Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət bayrağı olaraq təsdiq edilmişdir. 1991-ci il fevralın 5-də Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti “Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı haqqında” Qanun qəbul edərək onu Dövlət bayrağı elan etmişdir.

1991-ci il oktyabrın 18-də “Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında” Konstitusiya Akti ilə Azərbaycan Respublikası Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisi kimi onun dövlət rəmzlərini, o cümlədən Dövlət bayrağını bərpa etmişdir. 2004-cü il iyunun 8-də “Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının istifadəsi qaydaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə bu sahədə qanunvericilik bazası təkmilləşdirilmişdir.

Dövlət bayrağı respublikamızın dövlət qurumlarının və diplomatik nümayəndəliklərinin binaları üzərində ucalır, mühüm beynəlxalq tədbirlər, mötəbər mərasimlər və məclislərlə yanaşı, irimiqyaslı ictimai-siyasi toplantılarda, mədəni tədbirlərdə və idman yarışlarında qaldırılaraq milli birliyi

təcəssüm etdirir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikasının paytaxtı Bakı şəhərində Dövlət bayrağı meydanının yaradılması haqqında” 2007-ci il 17 noyabr tarixli Sərəncamı Dövlət bayrağının dövlət rəmzləri sırasında xüsusi yerini müəyyən edir.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağının ilk dəfə rəsmi surətdə 1918-ci il noyabrın 9-da qəbul edilməsini nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikasının dövlət rəmzlərinə hörmət və ehtiramı təmin etmək məqsədi ilə qərara alıram:

1. Hər il noyabr ayının 9-u Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı Günü kimi qeyd edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 17 noyabr 2009-cu il.

Qüdrətli Azərbaycanın gücünün, əbədi müstəqilliyinin parlaq nümunəsi olan bayrağımız!

Biz öz himnimizi, bayrağımızı özümüz qədər sevməliyik. Çünki bu, bizim vətənimizə, millətimizə, dövlətimizə olan sədaqət, sevgi və məhəbbətin rəmzidir.

Heydər Əliyev,
ümummilli lider

Bayrağımız eşidilən səsimiz, duyulan nəfəsimizdir. Bizim bayrağımız qürur mənbəyimizdir. Azərbaycan Respublikası müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycanın Dövlət Bayrağı milli suverenliyin simvolu kimi ölkəmizin bütün vətəndaşları üçün müqəddəs dövlətçilik rəmzlərindən birinə çevrilib. Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin yadigarı olan bu bayraq bizim azadlıq məfkurəsinə, milli – mənəvi dəyərlərə və ümumbəşəri ideallara sadiqliyimizi nümayiş etdirir.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bayraq, gerb və himn hər bir ölkənin rəsmi dövlət atributu sayılır. Azərbaycanın üçrəngli Milli Bayrağı həm də müstəqilliyimizi təcəssüm etdirən rəsmi dövlət rəmzlərindən biridir. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı milli bayrağımıza, gerbimizə və himnimizə ehtiram göstərir, bunu özünün müqəddəs borcu kimi qəbul edir. Xalqımız hədsiz qürur hissi keçirir ki, dünyanın ən uca bayrağı hazırda məhz Bakının Dövlət Bayrağı Meydanında uçan Azərbaycan Bayrağıdır.

Azərbaycan Respublikasının tanıtım vəsiqələrindən, dövlətçilik rəmzlərindən biri, onun Milli Bayrağı – Dövlət bayrağıdır. Aylı – ulduzlu üçrəngli bayrağıma baxıram – alnım açılır, qəlbim gülür, sinəm dağa dönür. Başımın üstündə bayrağım dalğalanırsa, mən vüqarlıyam, ucadan ucayam, xalqım

azaddır, ölkəm müstəqildir, suveren dövlətim var. Bayraq mənim qələbə sevincimdir – Vətənimin zəfər günündə göylərə yüksəldilir, bayraq mənim qəm sirdaşımdır – məmləkətimin kədər, hüzn anlarında endirilir. Bayraq qürur duyduğum nişanədir – dövlətin varlığını sübut edir dünyada, millətimin imzasını təsdiqləyir imzalar içində. Harada ki, üçrəngli bayraq dalğalanır – ora mənim Vətənimdir, Azərbaycan məkanıdır, orada yurdumun sədası, sözü-söhbəti var. Şair bəxtiyar Vahabzadə “Bayraq” şeirində yazır:

Bayraq mənliyimdir,

Bayraq kimliyim

Bayraq – öz yurduma öz hakimliyim.

Respublikamızın dövlət bayrağı – müstəqil Azərbaycan dövlətinin suverenliyinin rəmzidir. Dövlət bayrağımız üzərində səkkizguşəli ulduz və aypara təsvir edilmiş, mavi, qırmızı, yaşıl rəngli 3 zolaqdan ibarətdir. Bu rənglər xalqımıza və dövlətimizə aid olan üç mühüm cəhəti özündə birləşdirir. Mavi rəng türk soyumuzu, qırmızı rəng müasirliyimizi, yaşıl rəng isə müqəddəs İslam dinini ifadə edir. Bu gün Konstitusiyaya ilə müstəqil Azərbaycan Respublikasının dövlət rəmzlərindən biri sayılan üçrəngli bayrağımızın yaranma tarixi XIX əsrin əvvəllərinə təsadüf edir. Bu bayraq 1918-1920-ci illərdə mövcud olmuş Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti dövründə yaradılmış milli dövlətçilik atributlarındanır. Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti Nazirlər Şurası 1918-ci il noyabrın 9-da hökumətin başçısı Fətəli xan Xoyskinin məruzəsi əsasında Azərbaycanın üçrəngli – mavi, qırmızı, yaşıl zolaqlı və üzərində ağ rəngli aypara ilə səkkizguşəli ulduz təsviri olan milli bayrağının təsdiq olunması haqqında qərar qəbul etmişdir. Milli bayrağımız ilk dəfə həmin gün Bakıda Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti Nazirlər Şurasının yerləşdiyi binada qaldırılmışdır. Lakin Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin ömrü uzun olmadı, o, qonşu iri dövlətlərin məkrli planları nəticəsində 1920-ci ildə süqut etdi. Xalq üçrəngli

bayrağından məhrum edilsə də, ona olan sevgini ürəyində yaşatdı. Düz 70 il xalqın qəlbində istiqlal sevgisi və istiqlalın rəmzi olan üçrəngli bayrağa məhəbbət səngimədi. İnsanlar milli bayrağımızın nə vaxtsa yenidən başımız üzərində dalğalanacağına həmişə böyük ümid bəsləyirdilər.

Xalqın arzuları 70 il ötəndən sonra həyatda öz təsdiqini tapdı. Üçrəngli bayrağımız əvvəlcə qədim Naxçıvan torpağında qaldırıldı. 1990-cı il noyabrın 17-də üçrəngli bayrağımız ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Muxtar Respublikanın dövlət bayrağı kimi təsdiqləndi. 1991-ci il fevralın 5-də isə Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti üçrəngli bayrağımızın Azərbaycanın dövlət bayrağı kimi təsdiq olunması haqqında Konstitusiyaya Qanunu qəbul etdi. Bəli, üçrəngli bayrağımız Azərbaycan dövlətinin suverenliyinin rəmzidir. Respublikamızın prezidenti xarici ölkələrə səfərlərə getdikdə milli bayrağımız onu qəbul edən dövlət tərəfindən qaldırılır. Təntənəli mərasimlərdə dövlət bayrağı gətirilərsə, tədbirdə iştirak edən hərbiçilər hərbi salam verirlər, mülki şəxslər isə bayrağa dərin hörmət əlaməti olaraq baş geyimlərini çıxarırlar. Belə təntənəli mərasimlər qapalı yerlərdə keçirildikdə iştirakçılar bayrağın gətirilməsini ayaq üstə qarşılayırlar.

Biz üçrəngli milli bayrağımızın respublikamızda bütün təşkilatların, o cümlədən Prezident Aparatının, Milli Məclisin binası üzərində dalğalanmasından böyük qürur hissi keçiririk. Bu gün milli bayrağımız, həmçinin müstəqil Azərbaycanın üzv olduğu beynəlxalq təşkilatların iqamətgahları önündə qaldırılıb. Milli bayrağımız respublikamızın Fransa, Almaniya, Çin, Rusiya, ABŞ, Türkiyə, İran və digər xarici ölkələrdəki səfirliklərinin yerləşdikləri binalarda, beynəlxalq sulara üzən gəmilərimizdə əzəmətlə dalğalanır. Üzərində milli bayrağımızın əksi həkk olunmuş “Azal” Hava Yollarının təyyarələri dünyanın, demək olar ki, bütün ölkələrinə məxsus hava məkanlarında uçur. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Nyu-Yorkdakı iqamətgahı önündə 180-dən artıq müstəqil dövlətin

bayrağı asılıb. Onların arasında üçrəngli bayrağımız xüsusilə seçilir. Bir sözlə, dostu sevindirən, düşmənin gözünə tikan kimi batan üçrəngli bayrağımız dövlətimizin varlığını bütün dünyada təsdiqləyir. Şübhə yoxdur ki, müstəqil Azərbaycan siyasi və iqtisadi cəhətdən möhkəmləndikcə üçrəngli milli bayrağımız daha yüksəklərə ucalacaq, sancıldığı məkanların sayı daha da artacaq. Qoy daim zəfər soraqlı olsun üçrəngli bayrağımız!

Dünyanın hansı guşəsində yaşamasından asılı olmayaraq, hər bir azərbaycanlı üçün müstəqil Azərbaycan Respublikasının üçrəngli dövlət bayrağı fəxr – fəxarət mənbəyidir. Dövlət bayrağımızın üzərindəki rənglərin, aypara və ulduzun özündə nə kimi mənalara gizlətdiyi, tarixin hansı dərinliklərinə gedib çıxdığı və nəhayət, nə üçün seçildiyi hər kəs üçün maraqlıdır.

Göylərin sonsuzluğuna ucalan dünyanın ən hündür bayrağı Bakıda Dövlət Bayrağı Meydanında dalğalanan Azərbaycanın 95 yaşlı üçrəngli bayrağıdır. Səkkizbucaq ulduzlu hilalımız iyirmi ildən çoxdur ən mötəbər beynəlxalq qurumların qarşısında bütün millətlərin bayraqları ilə bir sıradadır. Bu gün bayrağımızın yaradılmasının və ilk dəfə vətənimizin səmalarında dalğalanmasının 95-ci payızdır. Millətımız 95 il öncə başı üzərinə qaldırdığı üçrəngli bayrağın bir daha enməməsi üçün savaşıdı, bu hilal uğrunda yüz minlərlə şəhid verdi, analar qucaqlarında körpələri ilə birgə doğrandı, yandırıldı. Millət olmaq üçün millətimizin övladları yaşamaq hüququndan keçdi. Azərbaycan bayrağı öz rəmzi mənalarda məxsus olduğu dövlətin dilini, dinini, milliyətini, mədəniyyətini, tarixini, milli – mənəvi dəyərlərini, milli konsepsiyasını və s. amilləri ehtiva edir. Xalqımız tarix boyu çox ağır dövrlərdən keçməsinə baxmayaraq, bu gün öz yüksəlişinin ən uca zirvəsindədir. Təbii ki, bayrağımızın həmişə ən yüksəklərdə görünməsi dövlətimizin gücündən, artan nüfuzundan xəbər verir. Hər bir müstəqil dövlətin tanınması üçün dövlət rəmzləri zəruridir. Azərbaycan dövlətinin də müstəqilliyini simvolizə edən öz bayrağı, gerbi və himni var. Dünyada Azərbaycanın

suverenliyini tərənnüm edən bu rəmzlərə ölkəmizdə hədsiz hörmətlə yanaşılır. Dövlət və hökumət də bunun üçün əlindən gələni edir. Bütün təhsil, səhiyyə və mədəniyyət ocaqlarında, ictimai yerlərdə dövlət rəmzlərimizi əks etdirən panno və lövhələr qoyulur, standartlar asılır, nəşr olunan kitab və dərsliklərdə də simvollarımızın əksi vurulur, himnimizin mətni yazılır, radio və telekanallarda, idman yarışlarında, eləcə də müxtəlif səpkili tədbirlərdə himnimiz mütəmadi olaraq səsləndirilir. Hər bir xalqın özünəməxsusluğunu şərtləndirən amillər onun dövlətçilik ənənələri ilə yanaşı, həm də zəngin milli-mənəvi irsi, qlobal planda maddi və mənəvi mədəniyyət nümunələri əsasında müəyyənləşir. Tarixən formalaşmış ənənələr, mental baxışlardan qaynaqlanan milli-mənəvi dəyərlər hər bir etnosun kimliyinin, kamillik səviyyəsinin təcəssümü olmaqla yanaşı, həm də bəşər sivilizasiyasına dəyərli töhfədir. Milli kimliyi ifadə edən bu dəyərlər, eyni zamanda, hər bir xalqın mənəvi sərvəti, toxunulmaz xəzinəsi, özünütədiq faktıdır. Dünyanın qədim xalqlarından olan azərbaycanlılar milli mədəniyyətini, zəngin ənənə və dəyərlərini yaşadaraq yad təzahürlərdən hidz etməklə tarixi etnos kimi mövcudluqlarını daim qoruyublar. Tariximizin ən dəyərli eksponatları sırasında yer tutan qədim dövlət rəmzləri və bayraqlar bizə Azərbaycan ərazisində mövcud olmuş dövlətlərin tarixini öyrənməyə, araşdırmağa geniş imkanlar açır. Müasir anlamda isə Bayraq xalqın müstəqillik, suverenlik, milli azadlıq, istiqlal ideallarını simvolizə edir. Azərbaycan Respublikasının tanıtım vəsiqələrindən, dövlətçilik rəmzlərindən biri, onun Milli Bayrağı – Dövlət bayrağıdır. Hər bir xalqın tarix boyu əldə etdiyi ən müqəddəs nemət olan milli müstəqilliyinin real mahiyyəti və məzmunu onun dövlət rəmzlərində əksini tapır. Hələ minilliklər bundan əvvəl dünyada təşəkkül tapmağa başlayan ilk dövlətlər xalqlarının ibtidai dünyagörüşü əsasında dövlət rəmzlərini formalaşdırmağa çalışmışlar. Bəşər övladı ən ağır müharibələrdən, çətin mücadilələrdən sonra ucaltdığı

bayrağa həm də qalibiyyət simvolu kimi yanaşmış, onu öz şərəfi, ləyaqəti kimi qorumuş, daim uca tutmuşdur. Bayraq dövlətin bütövlük, müstəqillik, yenilməzlik, ucalıq, bir sözlə, müqəddəslik rəmzidir. Millətin, xalqın qeyrət simvoludur. Ən böyük səltənət sahibləri, cahangirlər, hökmdarlar, dünya şöhrətli sərkərdələr, sərdarlar belə bayraq önündə diz çökməyi, bayrağın ətəyindən öpməyi özlərinə şərəf-şan bilmişlər. İstiqlal və azadlıq mücahidləri bayraq yolunda qan axıtmağı həyatlarının mənası sanmışlar. Ölümün üstünə bayraq naminə yerimişlər. Şəhidlik zirvəsinə “ya istiqlal, ya ölüm” deyərək bayraqla bağlı əməl, arzu-istək üstə yüksəlmişlər. Bayraq gününün təsis edilməsi və ümumxalq bayramı günü kimi qeyd olunması dövlətçilik, milli həmrəylik və hərbi vətənpərvərlik, yaddaşlarda özünə yuva quracaq vətən sevgisi kimi hissələrin şüurlara yeridilməsi baxımından əvəz olunmaz və təsiri tərbiyə vasitəsidir. Bayraq tarix boyu özünü özü kimi anlayan hər bir ailənin, hər bir tayfanın, hər bir qəbilənin, hər bir cəmiyyətin, xalqın, millətin özünü təqdim rəmzi olub. Ona görə bayrağa namus kimi, qeyrət kimi, qala kimi baxıblar əcdadlarımız. Gil lövhələrə yazı qazıyan ulularımız deyirdilər: “Ənməz Bayraq”. Yenilməz bayraq gəzəridir, yaşarıdır, səmalarda yellənəndir. Bayrağı yenilməz edən millətin övladlarıdır. Vaxtilə siyasət meydanlarından endirilmiş Azərbaycanın Müstəqillik Bayrağı yenidən Bakının, Azərbaycanın üstündə dünyanın ən hündür bayraq səviyyəsinə qaldırıldı və bu gün səmada. Fəxr, qürur duyduğumuz Bayrağımız!

Məlumdur ki, 1918-ci il iyun ayının 21-də dövlət bayrağı barədə ilk hökumət fərmanı imzalanmışdı. Lakin qırmızı rəngli, ağ yerli ayparası və səkkiz guşəli ulduzu olan, bir növ Osmanlı imperatorluğunun bayrağını andıran ilk dövlət bayrağımız qısa ömürlü olur. 5 ayı tamam olmamış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Hökuməti 9 noyabr 1918-ci il tarixdə bu bayrağın təsvirini dəişməklə ay-ulduzlu üçrəngli bayraq ehtiva etdiyi məna və mahiyyətinə görə müqəddəs rəməzə çevrilir və milli

bayraq statusu qazanır. Zaman-zaman üçrəngli bayraq milli dirçəlişimizin, milli savaşıımızın, istiqlal uğrunda mücadiləmizin qida mənbəyinə, cövhərinə, mayasına çevrilir. “Türkləşək, islamaşaq, müasirləşək” deyən Əli bəy Hüseynzadə, Əhməd Ağaoğlu kimi neçə-neçə millət fədailərimizin, ideya-düşüncə sahiblərimizin ruhunu oxşayır.

Üçrəngli bayraqla bəzənən günlərimiz ömrümüzün ən əziz, yadda qalan anları, möhtəşəm günləri olub. O günlərin, o anların həyəcanını illər boyu yaşamışıq. 1988-ci ildə üçrəngli bayraq Azadlıq hərəkatına rəvac verən dəstələrin başları üstə qalxdı. Hər ürəkdə bu bayrağı dalğalanan gördük. Bu bayraq Azərbaycan xalqının istiqlal mübarizəsində ölçüyəgəlməz, əvəzsiz, misli bərabəri olmayan rol oynadı.

2003-cü ildə cənab İlham Əliyevin Azərbaycan Prezidenti seçilməsi ilə bu inkişaf və quruculuq prosesləri yeni mərhələyə qədəm qoymuşdur. Son 10 il ərzində aparılan islahatlar daha da sürətlənmiş, Müstəqil Azərbaycanın üçrəngli bayrağı daha da yüksəklərə qaldırılmış, ölkəmizin beynəlxalq mövqeyi daha da möhkəmlənmişdir. Bayraq bizim üçün bir də ona görə əzizdir ki, həm işğalçı qüvvəyə qarşı mübarizələr aparılan xanlıqlar dövründə, həm ilk müstəqil Azərbaycan dövlətinin yaradılması və qorunması üçün aparılan mücadilə dövründə, həm də ötən əsrin son onilliyində baş verən ictimai-siyasi proseslərdə, xüsusən, 20 Yanvar faciəsi və Qarabağ uğrunda gedən savaşlarda qocalı-cavanlı, qadınlı, kişili istənilən azərbaycanlı bayrağı qorumaq üçün öz canını əsirgəməmişdir. Bəli, bizim bayrağımız fəxrimiz, iftixarımız və qürur mənbəyimizdir.

Hər dəfə paytaxtımızdakı “Azneft” meydanının yanından keçərkən Xəzərin sahilində əzəmət, qələbə, milli mənlək rəmzi olan üçrəngli bayrağımızın vüqarla dalğalandığını görəndə qürur hissi keçirməyə bilmirsən. Bəli, taleyin qisməti ilə biz indiki nəslə respublikamızın müstəqillik əldə etməsini, onun başlıca dövlət atributlarından biri olan Azərbaycan bayrağının qəddini düzəltməsini görmək nəsbib oldu. İndi bayrağımız xarici

ölkələrdə respublikamızı təmsil edən səfirliklərimizin binası üstündə dalğalanır. Xarici ölkələrin respublikamıza təyin olunan elçiləri öz etibarnamələrini təqdim etmək üçün Prezident cənab İlham Əliyevin qəbuluna gələrkən fəxri qaravulun önündən ötərək buradakı Azərbaycan bayrağının qarşısında ayaq saxlayıb baş əyirlər. İdmançılarımızın müxtəlif beynəlxalq yarışlarda bayrağımızı hər dəfə yüksəklərə qaldırdıqlarını gördükcə qürur hissi keçiririk. Bunları seyr etdikcə isə böyük şair M. Hadinin vaxtı ilə ürək yangısı ilə dediyi “Yox millətimin imzası bu imzalar içində” misrası yada düşür. İndi isə hər bir Azərbaycan vətəndaşı iftixarla deyə bilər: “Var millətimin imzası bu imzalar içində”.

Hamımıza məlumdur ki, Ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın müstəqilliyi üçün əlindən gələni etdi. Güclü, qüdrətli dövlət quraraq onu gələcək nəsillər üçün əmanət qoyub getdi. Göstərdi ki, müstəqillik Azərbaycan xalqının milli sərvətidir. Bu sərvət daimidir, dönməzdir, əbədidir. Onu qorumaq isə zaman-zaman dünyaya gələcək yeni-yeni nəsillərin müqəddəs borcudur. Bəli, hər bir xalqın ən müqəddəs rəmzlərindən olan bayraq onun varlığının, mövcudluğunun sübutu, dövlət qurmaq və ona sahib çıxmaq bacarığının əsas göstəricisidir. Odur ki, özünü təmsil edən simvolu olan bayraq bütün dünyada qürur və güvənc yeri sayılır. Bayraq həm də dövlətin və xalqın kimliyinin, apardığı azadlıq mücadiləsinin, təfəkkür və düşüncə tərzinin, mənəvi dünyasının göründüyü ən şəffaf və dəqiq meyarıdır. Belə bayraqlardan biri Xəzər dənizinin sahilində, Bakı buxtasında qürurla dalğalanır, bütün dünyaya müstəqil dövlətin varlığını bəyan edir. Bu, Azərbaycan xalqının azadlığını, suverenliyini, öz istiqlalı uğrunda apardığı mübarizəni, milli kimliyini tərənnüm edən üçrəngli bayrağıdır. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yadigarı olan bu bayraq xalqımızın azadlıq məfkurəsinə, milli-mənəvi dəyərlərə və ümumbəşəri ideallara sadıqlığını nümayiş etdirir.

Hər bir ölkənin tarixi və dövlətçilik ənənələri onun rəmzlərində və atributlarında öz əksini tapır. Azərbaycan respublikasının bayrağı, gerbi və himni Azərbaycan dövlətinin müstəqilliyini təcəssüm etdirən müqəddəs rəmzlərdir. Yüz ilə yaxın bir müddətdir ki, üçrəngli dövlət bayrağımız insanlarımız üçün müqəddəs ideal rəmzinə çevrilmişdir. İlk mövcudluğunun 18 ayı dövründə ən istəklili bir varlıq kimi sevilmiş, əzizlənmiş, adına və hüsnünə şeirlər yazılmış, mahnılar bəstələnmişdir.

Görkəmli Azərbaycan yazıçısı və dramaturqu Cəfər Cabbarlı, zəmanəsinin böyük şairləri Məhəmməd Hadi, Əhməd Cavad və başqaları şeirlərində öçrəngli bayrağı böyük sevgiyə öymüş, onu ulduzlardan da yüksəklərdə dayanan nazlı hilala bənzətmişlər.

C.Cabbarlının 29 iyul 1919-cu ildə “Azərbaycan” qəzetində dərc etdirdiyi “Azərbaycan Bayrağına” şeirində deyilir:

Buraxınız, seyr edəyim, düşünəyim, oxşayayım,
Şu sevimli: üç boyalı, üç mənalı bayrağı!
Mələklərin qanadımı üzərimə kölgə salan?
Nə imiş bu? Aman Allah! Od yurdunun yarpağı.
Göy yapraklar, alçıçəklər, yaşıl otlar topasımı?
Xayır, xayır! Çiçək solur, otlar yerdə tapdanır,
Fəqət bizim bayrağımız yucaları pək sevir,
Yıldızlardan, hilaldan da yüksəklərdə fırlanır...
Bu ay, yıldız, boyaların qurultayı nə demək?
Bizcə şeylə söyləmək:
Bu göy boya göy moğoldan qalmış bir türk nişanı,
Bir türk oğlu olmalı!
Yaşıl boya islamlığın sarsılmayan imanını,
Yürəklərə dolmalı!
Şu al boya azadlığın, təcəddüdün fərmanı,
Mədəniyyət bulmalı!
Səkkiz uclu şu yıldız da səkkiz hərflili “Od yurdu”
Səhərlərə uçmuşdur...
Şu hilal da türk bilgisi düzgün sevgi nişanı...

Bəli, bayraq, gerb, himn kimi rəmzlər milli dövlətçiliyin varlığını, xalqın amallarını obrazlı və bədii dildə ifadə edən mühüm amillərdəndir. Odur ki, özünü təmsil edən simvolu olan bayraq bütün dünyada qürur və güvənc mənbəyi sayılır. Bayraq həm də dövlətin və xalqın kimliyinin, apardığı azadlıq mücadiləsinin, təfəkkür və düşüncə tərzinin, mənəvi dünyasının göründüyü ən şəffaf və dəqiq meyardır. Belə bayraqlardan biri Xəzər dənizinin sahilində, Bakı buxtasının ərazisində qürurla dalğalanır, bütün dünyaya müstəqil dövlətin varlığını nümayiş etdirir. Azərbaycanın Dövlət Bayrağı milli suverenliyin simvolu kimi ölkəmizin bütün vətəndaşları üçün müqəddəs dövlətçilik rəmzlərindən birinə çevrilmişdir. Dövlətin müstəqilliyinin simvolu olan bayraq bütün nəsillər üçün müqəddəs və yenilməzdir. Həmrəylik, türkçülük, dini dəyərlərə hörmət, müasirlik rəmzi olan bayrağımız həm də milli birliyin simvoludur. Bu gün bütün sahələrdə bir-birindən əhəmiyyətli uğurlara imza atan Azərbaycanın yeganə problemi Ermənistan – Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsidir. Dövlətimizin uğurlu siyasəti bu problemimizin də tezliklə öz ədalətli həllini tapacağına, bayrağımızın işğal altındakı torpaqlarımızda dalğalanacağına böyük əminlik yaradır. Dövlət başçısı İlham Əliyevin milli maraqlara əsaslanmaqla həyata keçirdiyi uğurlu diplomatiya və hərbi quruculuq siyasəti isə bu ülvü arzusunun, prinsiplial məqsədin gerçəkləşəcəyinə birmənalı əminlik yaradır. İndi bayrağımız dünyanın 180-dən artıq müstəqil dövlətinin bayraqları ilə bir sırada dalğalanmaqdadır. Azərbaycan Respublikası üçrəngli dövlət bayrağımız altında müstəqillik yolları ilə inamla irəliləyir. Bu gün Azərbaycan adlı bir məmləkət bütün Avropanı qazandığı iqtisadi nailiyyətləri ilə fəth edərsə bu daim uca tutduğumuz bayrağımıza sədaqət rəmzidir. Amma müstəqilliyimizin, suverenliyimizin ifadəsi olan bayrağımızın dalğalanacağı daha bir ünvan bizi gözləyir. Bu ünvan Qarabağımızdır. Bayraq meydanından keçərkən ilhamla, inamla, əzəmətlə dalğalanan bayrağımızı lap yaxından

seyr edirik. Ona tamaşa etdikcə “Bayraq” şeiri misralara çevrilərək ürəyimizdən dilimizə süzülür:

Ulu əcdadımın Qobustandakı
Qayada cizgisi, Qaval daşındır.
Yüz illər, min illər yol keçib gələn,
Nəsillər yaşadan qan yaddaşındır.
Kəpəzdi, Qoşqardı, Arazdı, Kürdü,
Mayası atəşdən, sudan yoğrulub.
Üç rəngi köçürüb öz varlığına,
Bir aylı gecədə sanki doğulub.
Dönüb bir millətin səcdəgahına.
İgidlər önündə onun and içər.
“Yaşa, ana yurdum, sən yaşa!” – deyə
Girib döyüslərə canından keçər.
Namusdu, qeyrətdi, şöhrətdi, şandı,
Bayraq ucalanda millət ucalar.
Bayrağı ucaldan oğullar varsa,
O millət həmişə zəfərlər çalar.

Seyran Cavadov

1991-ci il oktyabrın 18-də Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sessiyası “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Müstəqilliyi Haqqında Konstitusiyaya Aktı” qəbul edir. ADR-dən qalma ən dəyərli miras kimi üçrəngli ay-ulduzlu bayraq təntənəli şəkildə rəyasət heyətinin səhnəsinə gətirilir. Rıqqətdən köksümüz qabarır, sinəmiz qürur hissi ilə dolur. Bu üçrəngli, ay-ulduzlu bayraq atributunda müqəddəs ideallarımızın, milli ideologiyamızın qayəsi öz əksini tapmışdır.

Rənglərdə “türkçülük” (mavi) türk dünyası ilə vəhdətimizə, “islamçılıq” (yaşıl) islam dünyası ilə din birliyimizə, “müasirlik” (qırmızı) dünya xalqları ilə beynəlmiləlçiliyimizə, dünyəviliyimizə, bərabərliyimizə, dostluğumuza bir işarətdir. Tanrı nişanı olan səkkizguşəli ulduz şumer türklüyündən bizə qalan anlamdadır. Türkün sevimli ağ çadırı həmişə səkkizguşəli

olmuşdur. Hətta deyilənlərə görə, Peyğəmbər Əfəndimizin özünün də ən sevimli çadırı, səfərlərində qurdurduğu ağ rəngli, səkkizguşəli türk çadırı olubdur. Çevrəsindəki ay isə İslam dininin dünyəviliyinə, müqəddəsliyinə, işarədir. İndi müharibə şəraitində yaşadığımız bir zamanda bayraq gününün təsis olunmasının və bayram günü kimi qeyd edilməsinin hərbi vətənpərvərlik ruhunun yüksəldilməsində, Xankəndinin mərkəzi meydanında üçrəngli bayrağın qaldırılması uğrunda “Vətən sağ olsun!” deməyi bacaran oğulların tərbiyə edilməsində müstəsna əhəmiyyət daşması danılmazdır. Bəli, üçrəngli, ay-ulduzlu bayrağımız Azərbaycan Milli Hökumətinin 9 noyabr 1918-ci il tarixli fərmanı ilə təsis edildi. 1918-ci il dekabrın 7-də ilk parlamentin açılış iclasında bu əzəmətli bayrağa baxarkən Xalq Cümhuriyyətinin qurucularından olan M.Ə.Rəsulzadə zaman-zaman nəsillərin azadlıq ruhunu oxşayan məşhur kəlamını da məhz həmin gün dilə gətiribdi: “Bir kərə yüksələn bayraq bir daha enməz!” Zaman - zaman milli suverenliyimizin simvoluna, müstəqilliyimizin carçısına, azərbaycançılığımızın müqəddəs dövlətçilik rəmzinə çevrilən üçrəngli bayrağa yeni həyat, dəyər verən ümummilli liderimiz Heydər Əliyev oldu. Onun təşəbbüsü ilə 1990-cı il noyabrın 17-də azərbaycançılıq məfkurəsinə, eləcə də milli-mənəvi dəyərlərimizə, ümumbəşəri ideallara sadiqliyimizin inikası olaraq üçrəngli bayraq Naxçıvan MR- nin dövlət bayrağı elan edildi və MR-in MM-in binası üstə qaldırıldı. Daha sonra isə bütövlükdə Azərbaycan dövlətinin əsas dövlətçilik atributlarından birinə çevrildi. Ulu öndərin siyasi kursunu ləyaqətlə davam etdirən, sürətli inkişaf tempinin sükançısı, möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin praqmatizmi dövlət rəmzləri sırasında xüsusi yeri olan üçrəngli bayrağa münasibətdə də özünü parlaq bürüzə verdi. İlk növbədə bu sahədə qanunvericilik bazası yaradıldı.

2004-cü il iyunun 8-də “AR Dövlət bayrağının istifadəsi qaydaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edildi. Dövlət bayrağına baxış rakursunda qanunvericilik aktları

təkmilləşdirildi. Möhtərəm prezident 2007-ci il noyabrın 17-də isə “Azərbaycan Respublikasının paytaxtı Bakı şəhərində Dövlət Bayrağı Meydanının yaradılması haqqında” sərəncam imzaladı. Bütün bunlarla kifayətlənməyən ölkə Prezidenti İlham Əliyevin 17 noyabr 2009-cu il tarixli sərəncamı ilə noyabrın 9-nun Dövlət Bayrağı Günü kimi elan etməsi hər bir ölkə vətəndaşının qürur hissini artıran, dövlətçiliyimizə məhəbbət və ehtiramını yüksəldən yeni bir amilə çevrildi. İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Dövlət bayrağı Muzeyi yaradıldı. İndi sanki mavi Xəzərin qoynundan günəş çıxır. Çəkisi 350 kq, ölçüləri 70 m x 35 m olan üçrəngli bayraq dənizdən doğan Günəş sayaq ətək aç-aça, şəfəq saça-saça aramla səmaya-qülləsi mavilikdə itən, ağ-gümüşü rəngli konusvari sütunun zirvəsinə qalxır. Baş qaldırıb üfuk üstə qərar tutub bərq vuran, açıq səmada göy, al qırmızı və yaşıl rəngə boyanmış dəniz dalğaları tək yellənən, öz nəhəgliyi ilə maviliyə pərdə tutan əzəmətli və möhtəşəm bayrağımızın seyrinə dalırıq.

Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin bayrağa xitabən dediyi sözləri “Bizim bayrağımız qürur mənbəyimizdir. Bizim bayrağımız canımızdır, ürəyimizdir” sözləri hamını rıqqətə gətirir. Bəli, inanırıq ki, hər addımında siyasi iradə nümayiş etdirən, ümumxalq məhəbbəti qazanmış möhtərəm Prezidentimiz, Ali baş komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında üçrəngli müqəddəs və möhtəşəm Dövlət Bayrağımız çox keçməz ki, yaxın gələcəkdə Xankəndinin mərkəzi meydanında və Vətənimizin tacı sayılan, Üzeyir yurdu – Şuşanın başı üzərində də əzəmətli dalğalanacaqdır. Erməni faşistləri tərəfindən məqbərəsi yerlə yeksan edilmiş Molla Pənah Vaqifin, heykəlləri dağıdılmış Üzeyir bəyin, Natəvan xanımın, Bülbülün, qəbir daşları oğurlanmış neçə-neçə Vətən övladlarının cəlayi – Vətən olmuş ruhları, nəhayət, rahatlıq tapacaq. Müstəqil dövlət kimi varlığımızı təsdiqləyən tarixi hadisələrin sevincini yaşadığıca qürur mənbəyimiz olan üçrəngli bayrağımız fərəhli anlarımızın əsas atributu kimi daim

yüksəklərdə dalğalanır. Əlli milyondan artıq azərbaycanlının qəlbindən keçən “Dünən var idik, bu gün yaşayırıq, sabah da olacağıq” sözlərinin ifadəsi olan bayrağımız əbədiyyət, müqəddəslik simvolu, qürur mənbəyimizdir. Azadlıq uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin ruhunu yaşadan bayrağımız dünya birliyində bizi tanıdan, təmsil edən siyasi pasportumuz, mədəniyyətimiz, milli təfəkkür və məfkurəmizdir. Son illərdə istər xarici ölkələrdə, istərsə də Bakıda keçirilən bir-birindən əhəmiyyətli tədbirləri, simpozium və konfransların sayını hesablamaqla bitməz. Təsəvvür edək ki, sayı minlərlə ölçülən həmin mərasimlərdə Azərbaycanımızı təmsil edən bayrağımız həm də uğurlarımızın, varlığımızın, gələcəyimizin rəmzi kimi dalğalanır. Bu gün Azərbaycan adlı bir məmləkət bütün Avropanı qazandığı iqtisadi nailiyyətləri ilə fəth edirsə bu daim uca tutduğumuz bayrağımıza sədaqət rəmzidir. Amma müstəqilliyimizin, suverenliyimizin ifadəsi olan bayrağımızın dalğalanacağı daha bir ünvan bizi gözləyir. Üçrəngli bayrağımız altında xalqımız bundan sonra böyük qələbələrə imza atacaq, azad, müstəqil respublikamızın ən xoşbəxt vətəndaşları kimi yaşamaqla fəxr edəcəkdir. Bayraq, gerb və himn hər bir dövlətin, millətin rəsmi atributudur. Bu atributlar hər bir millət üçün o qədər müqəddəsdir ki, qərar tutduğu yüksəklikdən enməməsi üçün ona canlar fəda olunur. Uğrunda canlar fəda olmuş bayraqlardan biri də üçrəngli, ay-ulduzlu hilalımız – Azərbaycan bayrağıdır. Bayrağımız uzun illər tarixin yaşadığı ağır və məşəqqətli illərin qaranlıq pərdəsi arxasında gün işığına, dalğalanmağa həsrət qaldı. Vaxtilə adını çəkən, rənglərin, ay-ulduzlu hilalın mənasını dilə gətirən uzaq Sibirdə çürüməli, yerdə qalanları məhv edilməli idi. Bayrağımızı işıqdan əbədi məhrum edənlər bilmirdilər ki, yeri-göyü nurlandıran ay və ulduzlar qaranlığa gömülə bilməzlər...

Bayrağımızın üçrəngli olması ideyasının müəllifi Əli bəy Hüseynzadədir. Ay-ulduzlu və üçrəngli bayraq onun düşüncələrini ehtiva edirdi. Mavi rəng türklüyü, qırmızı rəng

müasirliyi, yaşıl rəng isə dinimizə bağlılığı ifadə edir. Türk milli şüurunun təkamülü və onun orta əsrlərin ümmət fəlsəfəsindən milliyyət müstəvisinə çevrilməsi də Əli bəy Hüseynzadənin üç düsturu ilə bağlıdır. O düstur bu gün milli ideologiyamızın əsas prinsipləri kimi bayrağımızın rəngində öz əksini tapır. Əli bəy Hüseynzadənin Azərbaycanın siyasi və milli ideoloji xəttini ifadə edən mülahizələri sonrakı mərhələdə milli özünü təsdiqin və istiqlal savaşının işıqlı yollarını nişan verdi. Bu gün o yolla Türkiyə və Azərbaycan qardaş kimi əl-ələ , çiyin-çiyinə bərabər gedirlər. Bayrağın üzərindəki ağrəngli ay nişanı türkcülüyü, səkkizguşəli ulduz isə “Azərbaycan” sözünün əski əlifbada səkkiz hərfə yazılışının göstəricisidir. Mülahizələrə görə, 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin dövlət prinsipləri müəyyənləşərkən səkkiz atributa əsaslanıb. Bunlar türkcülük, islamçılıq, çağdaşlıq, dövlətçilik, demokratiklik, bərabərlik, azərbaycançılıq və mədəniyyətlilikdir. Səkkizguşəli ulduzun hər bucağı bu prinsiplərin bir rəmzindəndir.

Doğma Azərbaycanımızı müstəqil, suveren görmək həmişə qeyrətli babalarımızın arzusu olub. Bu arzunu reallaşdırmaq, həqiqətə çevirmək üçün nə qədər qurbanlar vermişik. Səttərxan, Şeyx Məhəmməd Xiyabani, Məmməd Əmin Rəsulzadə, Seyid Cəfər Pişəvəri və başqaları Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda mübarizə meydanına atılıblar.

Milli Bayrağımız Azərbaycan Respublikasının tanıtım vəsiqəsi, dövlətçilik rəmzidir. Milli bayraq – siyasi, ideoloji, mənəvi baxımdan bir millətin və bu milləti təşkil edən dövlətin mövcudluğunu təsdiqləyən rəmzidir. “Bayraq” sözü ümumtürk mənşəlidir və tarixi çox qədimdir. Tarixən azəri türkləri başibəlalı xalq olub. Daim yadellilər tərəfindən hücumə məruz qalan, dəfələrlə sınağa çəkilən xalqımız çoxlu yad təsirlərlə üzləşib. Bunlara mətənətlə cavab verməyə cürətimiz çatıb. Müasirlik, türkcülük, etiqad azadlığı ideyalarını əks etdirən bayraq xalqın birlik arzularının nə qədər böyük olduğunun bariz nümunəsidir. Azərbaycanlı milli düşüncəsində də əsas dövlət

rəmzlərindən olan bayrağa münasibət tarix boyu özünü qabarıq göstərmiş, xalqımızın milli mövcudluq nişanəsi sayılmışdır. Tariximizin ən dəyərli eksponatları sırasında yer tutan qədim dövlət rəmzləri və bayraqlar bizə Azərbaycan ərazisində mövcud olmuş dövlətlərin tarixini öyrənməyə köməklik edir.

2009-cu il noyabrın 17-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tarixi bir sərəncama imza atdı. İlk dəfə olaraq milli bayrağa olan sevgi dövlət tərəfindən rəsmiləşdirilərək hər il bu ayın 9-nun Dövlət Bayrağı Günü kimi qeyd edilməsi və qeyri-iş günü elan edilməsi qüvvəyə mindi. Prezidentin “Bayraq gününün təsis olunması” ilə bağlı verdiyi fərman Milli Məclisin qərarı ilə Konstitusiyamızın Əmək Məcəlləsinin 105-ci maddəsinə müvafiq olaraq qeyri-iş günü hesab edildi. Bayram Günü ilə bağlı verilən sərəncamdan öncə də dövlət başçısı bu vacib milli atributumuz barədə mütəbər sərəncam imzalamışdı.

Varlığımızı təsdiqləyən bayrağımızla bağlı bu tarixin seçilməsi təsadüfü deyildi. 1990-cı ildə doğma vətəni Naxçıvana qayıdaraq Azərbaycanın müstəqilliyinin əbədiliyi naminə fədakarlığını vətəndaş yanğısı və məsuliyyəti ilə davam etdirən ümummilli lider Heydər Əliyevin gördüyü işlərin hər biri bir salnamə kimi tariximizə yazılsa da, onların arasında gələcək taleyimizi müəyyənləşdirən daha mühüm əhəmiyyəti ilə seçilənləri də az deyildi. 1991-ci il fevralın 5-də Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti “Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununu qəbul etmişdir. Bu Konstitusiya qanunu ilə üçrəngli milli bayrağımız Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı kimi təsdiq olunmuşdur.

Bayraq sözü ümumtürk mənşəlidir və tarixi çox qədimdir. Hələ min il bundan əvvəl böyük türk dilçi alimi Mahmud Kaşğarının məşhur “Divanü- lüğət -it - türk” əsərində bu söz müasir dilimizdəki mənada və Bayrak-Batrak fonetik variantlarında qeydə alınmışdır. Eyni zamanda tədqiqatçıların

fikrincə, həmin söz “Batırak” semantik-struktur təkamül modeli əsasında yaranmışdır.

Batır (batırmaq, sancmaq) feilindən törəmişdir. Onu da qeyd etmək ki, müasir türk dilində Bayraq sözü ilə yanaşı Sancaq sözü də işlədilir ki, o da Sancmaq feilindən yaranmışdır”. “Bayraq” sözü bir müstəqillik işarəsidir. Müasir anlamda bayraq dövlətimizin, millətimizin müstəqillik, suverenlik, milli azadlıq və istiqlal rəmzi funksiyasında işlənəkdədir. Dövlət bayrağı müqəddəs anlam daşıyır. Millətin qeyrəti, namusu, şərəfi, ləyaqəti bayraqda ifadə olunmuşdur. Bayraq milli azadlığın, istiqlal ideyalarının, bəşər sivilizasiyasında istər xalqın, istərsə də dövlətin yerinin və rolunun təcəssümüdür.

2010-cu il sentyabrın 1-də Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Bakıda Dövlət Bayrağı Meydanının açılışı keçirildi və dünyanın ən böyük bayrağı paytaxtımızın səmasında dalğalandı. Bayraq dirəyinin hündürlüyü 162 metr, onun zirvəsində dalğalanan üçrəngli bayrağın uzunluğu 70, eni 35 metrdir. Meydanda Dövlət Bayrağı Muzeyi yaradılıb. 2010-ci il noyabrın 9-da Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə açılan muzeydə müxtəlif dövrlərdə Azərbaycan ərazisində mövcud olmuş dövlətlərin, xanlıqların bayraqları, gerblər, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin qoşun növlərinin döyüş bayraqları nümayiş olunur. Dinamik və sürətli inkişaf tempinə görə lider mövqeyini inamla davam etdirən müstəqil Azərbaycan özünün şərəfli dövlətçilik tarixinin daha bir əlamətdar bayramını – Dövlət Bayrağı Gününü qeyd etməyə hazırlaşır. Bütün sahələrdə keçid dövrünü başa vuran, dünyanın inkişaf etmiş ölkələri sırasına daxil olmağı qarşıya məqsəd qoyan, beynəlxalq arenada özünəlayiq yer tutan, qüdrətli dövlət quruculuğu yolunda uğurlu addımlar atan respublikamızda belə bir bayramın təsis edilməsi və təntənəli qeyd olunması, başlıca arzusu Azərbaycan dövlətinin güclənməsi olan xalqımızın vətənpərvərlik ruhunun bariz ifadəsidir. Müstəqillik ən böyük

sərvətimiz, ən böyük xoşbəxtliyimizdir. Onun əsas rəmzlərindən biri olan üçrəngli bayrağımız müstəqilliyimizin qarantıdır.

Bu gün Azərbaycan boyu dalğalanan üçrəngli bayrağımızın tarixi elə milli dövlətçiliyimizin keçdiyi sınaqların tarixi kimi dəyərləndirilməlidir. Milli bayraq dövlətçiliyimizin rəmzi kimi nəsillərin qəlbində özünə yer tutur. Bu bayrağı qaldıranlar üç rəngin ideyalarından ayrılmırlar. İnanırlar ki, bir kərə yüksələn bayraq bir daha enməyəcək, yenə də yüksəklərdə dalğalanacaq. Xalqımız müstəqilliyimizin əbədi və dönməzliyi, Azərbaycanın çiçəklənməsi istiqamətində ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin titanik fəaliyyətini, əvəzsiz xidmətlərini sonsuz minnətdarlıq və ehtiramla yada salır. Ulu öndərin siyasi kursunu inamla və qətiyyətlə davam etdirən ölkə başçısı İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi 1993-2003-cü illər Azərbaycan üçün həlledici olmuşdur: “Məhz o illərdə Azərbaycanda iqtisadi, siyasi sabitlik yaranmış, ölkə dünya birliyinə özünü təqdim edə bilmişdir. Biz beynəlxalq təşkilatlara üzv olduq. Azərbaycan bayrağı bütün beynəlxalq təşkilatlarda dalğalanmağa başlamışdır. Azərbaycan xarici tərəfdaşlarla çox uğurlu və qarşılıqlı hörmət əsasında münasibətlər qura bilmişdir. O proseslər bu gün də Azərbaycanın inkişafını təmin edir və onilliklər bundan sonra da Azərbaycanın uğurlu inkişafını müəyyən edəcəkdir”. Böyük iftixarla öpüb altından keçdiyimiz dövlət bayrağımızın müqəddəsliyini və zərb-məsələ çevrilmiş bu sözləri heç vaxt unutmamalıyıq: “Bayraqları bayraq edən üstündəki qandır, Torpaq əgər uğrunda ölən varsa, Vətəndir”.

Bayraq bir millətin özünüdərkini,
Qeyrəti, məsləki, əqidəsidir.
İliyindən keçib, canından gələn,
Dilində göyərən haqqın səsidir.
Xətai idrakı, Babək qılıncı,
Koroğlu sazının öz simidir o.
Babam Füzulinin qərib məzarı,

Hələbdə soyulan Nəsimidir o.
Dik saxla başını, dik tut, bayrağım!
Qəddin əyilməsin heç vaxt bir daha.
Hələ qarşıdadır sənin xoş çağın,
Gedək o günləri doğan sabaha!

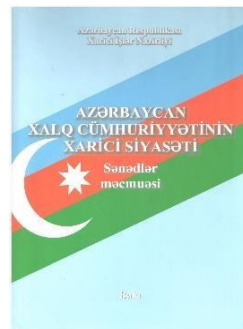
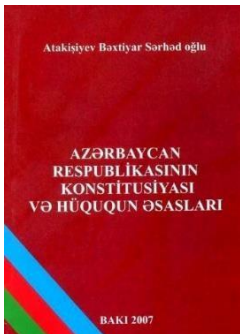
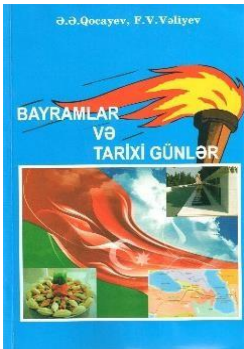
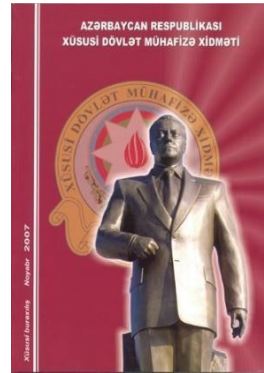
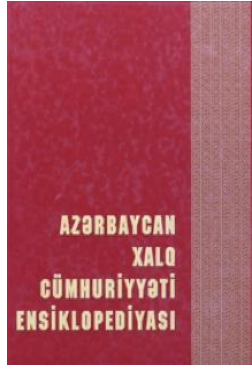
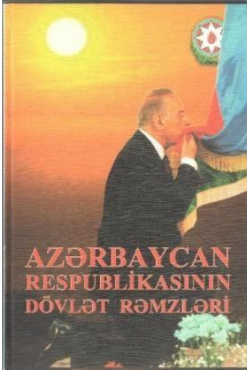
Ədəbi bədii gecə

Bir kərə yüksələn bayraq bir daha enməz!

9 noyabr Bayraq günü Azərbaycan tarixinin ən şərəfli, ən əziz və ən müqəddəs günü! Bütün kitabxanalarda, mədəniyyət ocaqlarında böyük təntənə ilə qeyd olunmalı, istiqlal yolunda canlarını qurban vermiş Vətən oğullarının xatirəsi yad edilməlidir. Həmin gün kitabxanamız da bayram libası geyir. Tədbirə kitabxananın müdiriyyəti tərəfindən Milli Qəhrəmanlar, görkəmli şəxslər, müəllimlər, bir sıra qonaqlar dəvət olunur. Foyenin və zalın divarlarına Bayraq haqqında deyilmiş sitatlar yazılmış plakatlar asılır.

1. Bayrağımız qürur mənbəyimiz, and yerimizdir!
2. “Bayrağımız eşidilən səsimiz, duyulan nəfəsimizdir”.
3. “Bir kərə yüksələn bayraq, bir daha enməz!”
4. “İlhamla, inamla dalğalanan bayrağımız”.
5. “Türkçülük, Müasirlik və İslamçılıq bayramı”.
6. “Azərbaycan bayrağı – fəxrimiz, vüqarımız”.
7. “Bayraq müstəqilliyimizin simvoludur”.
8. “Qüdrətli Azərbaycanın gücünün, əbədi müstəqilliyinin parlaq nümunəsi”.
9. “Ölkəmizin unudulmaz tarixi hadisəsi”.
10. “Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa!”
11. Müstəqilliyimizin və milli mənsubiyyətimizin müqəddəs rəmzi olan bayrağımız

Kitab Sərgisi

Səhnədə ümummilli lider Heydər Əliyevin şəkilləri, Bayraq haqqında yazılmış şeirlərdən parçalar asılır. Əllərində Azərbaycan bayrağı tutmuş bir dəstə məktəbli oxucular səhnəyə daxil olurlar.

Dalğalan-dalğalan şanlı bayrağım,
Sən ki müstəqilsən, o mənə bəsdİ.
Bütün rəqİblərin, tor quranların,
Səyi, ixtilafı bil ki əbəsdİ.

Milli bayrağımın hər dalğasında,
Qoca Şərqin manifesti oxunur.
Yol gələn sabahım doğulan Günəş.
Bayrağımın dalğasına toxunur.

Qürur keçirirəm azadlığımdan,
İndi qoltuqlarda yaşamırıq biz.
Geniş addımlarla yollar çəkirik,
Gülüstana dönür varlı ölkəmiz.

Yol Allahın yolu: Yol mədəniyyət,
Bütün yüksəlişlər yollardan keçir.
Qara qızıl millətimin çörəyi,
Hər zəhmətkeş çörəyinə and içir.

Əcdadımız Koroğludur, Babəkdir bizim
Nizamilər, Füzulilər vətəniyəm mən,
Nəsimiyə öyrətdim ki, igidlik, dözüm
Soyulsa da qoy dönməsin əqidəsindən,

Odlar yurdu, Odlar yurdu Azərbaycanım,
Naxçıvanam, Lənkəranam, Qarabağam mən.
Yolun azmış azğınlara bir həyəcanam,
İldırımlar səcdə edən yanar dağam mən.

Fərhad Rza

Sonra oxuculardan biri aşağıdakı misraları deyir:

Oxu, dodağım mənim!

Alış, ocağım mənim!

İstiqlal havasını, xoşbəxtlik nəğməsini

Ürəkdə yanan işıq, damarda qan oxusun!

Ölməz Əhməd Cavadın “Azərbaycan” şeirini

Ölməz Səməd Vurğunun “Azərbaycan” şeirini

Azərbaycan oxusun!!! Azərbaycan oxusun!!!

R.Behbudovun ifasında “Azərbaycan” mahnısı səsləndirilir. Oxucular səhnənin iki tərəfindən tamaşaçılara doğru irəliləyirlər, əllərindəki qərənfilləri tək-tək qonaqlara təqdim edib, onları bayram münasibətilə təbrik edirlər.

Səhnəyə biri qız, biri oğlan olmaqla iki oxucu çıxır.

I Oxucu: 1918-ci il 9 noyabr...

II Oxucu: Çəkdiyın həqarətlərə o gün son qoyuldu, Vətən!

I Oxucu: Gözündə istiqlal günəşindən axıb gələn işıq dolaşdı o gün, Vətən!

II Oxucu: “Azərbaycan müstəqil və azad bir respublikadır” – dedilər o gün, Vətən!

I Oxucu: Bu xoş gün bütün azərbaycanlıların, əsarətdə olan türklərin milli bayramına çevrildi, Vətən!

II Oxucu: Evlərə sevinc gətirdi, bağlı qapıları açıb adamlara şadlıq, istiqlaliyyət sözünü pıçıldadı o gün Vətən!

I Oxucu: 28 Mayın xoşbəxtlik rəmzi olan üçrəngli bayrağını müqəddəs əmanət kimi qorudu övladın, Vətən!

Azərbaycanın Dövlət Himni səslənir (Bütün zal ayağa qalxır və himni oxuyur). Səhnədəki aparıcıları digərləri əvəz edir.

I Aparıcı: Sən gəlişinlə bağlı qapıları açıb qaranlıqlara işıq saldın, Azərbaycan bayrağı, istiqlal!

II Aparıcı: Ayağın dəyən hər qarış ana torpağımız gül – çiçəyə büründü, Azərbaycan bayrağı, istiqlal!

I Aparıcı: Nə böyük qüdrətin, sehrin var, Azərbaycan bayrağı, istiqlal!

II Aparıcı: Azərbaycan bayrağı. Yaşayan millətin qəlbində can, İstiqlal, səadət, həyat, zəfər, şərəf, şan!

I Aparıcı: Azad Azərbaycanda xalq xoşbəxt, əsarət və istibdaddan uzaq ömür-gün sürürdü. Həyat gözəl, yaşamaq mənalı idi.

Azərbaycan xalq musiqisi səslənir. Oxuculardan ibarət rəqs qrupu rəqs edirlər. Səhnəyə həyacanlı halda iki oxucu daxil olur.

I Aparıcı: İblis nədir?

II Aparıcı: İblis, bütün insanlara xain olan qüvvət!

I Aparıcı: Evlərə girib yanan ocaqları söndürən, çıxan tüstünü kəsən!

II Aparıcı: Xalqların qanı bahasına əldə etdiyi azadlığı ondan tutub alan!

I Aparıcı: İblis nədir?

II Aparıcı: Cümlə xəyanətlərə bais...

I Aparıcı: Ya hər kəsə xain olan insan nədir?

II Aparıcı: İblis!

I Aparıcı: İblis, içərisindəki kini, xəyanəti qılınca döndərüb 1920-ci il aprelin 28-də XI Qızıl Ordu altında Bakıya matəm ab-havası gətirdi. Yüzlərlə Azərbaycan əsgəri qətlə yetirildi o gün!

II Aparıcı: Anaların, bacıların ahı, fəryadı ərşə qalxdı o gün!

I Aparıcı: Daş-torpaq oda döndü canımdakı sazaqdan!

II Aparıcı: Harda nakam Müşfiqi dəldi-deşdi güllələr.

I Aparıcı: Harda Əhməd Cavadı vaxtsiz ölüm haqladı.

II Aparıcı: Azərbaycan xalqının sarsılmaz dayaqları.

I Aparıcı: Bax o zaman laxladı!!!

II Aparıcı: O zaman ayrı düşdüm

Üç boyalı bayraqdan.

A dostlar, mən yoruldum

Bu gizli ağlamaqdan

I Aparıcı: Nə zaman ki, xəyanət yırtıcı qurda döndü,

Heykəlləşən Cavidə öz yolundan saxladı

Zəngəzurun, Göyçənin, Şuşanın dayaqları
Bax o zaman laxladı!!!

II Aparıcı: Ancaq Azərbaycanın mərd övladlarının səsi 1988-ci ildə Azadlıq meydanında göyə yüksəldi.

I Aparıcı: Qırmızı imperiya isə məğlub olmaq istəmədi.

II Aparıcı: 37-ci ildə sərt açılan güllələr doxsanın yanvarından gəldi Bakıya dəydi.

I Aparıcı: Yenə də yüzlərlə azəri övladı istiqlaliyyətin qurbanı, Müstəqil Azərbaycan uğrunda şəhid oldular.

Səhnədə şəhidlər mahnısı səsləndirilir.

II Aparıcı: “Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin 1991-ci il 18 oktyabr tarixli sessiyasında Dövlət müstəqilliyi haqqında Konstitusiya aktı qəbul edildi”.

I Aparıcı: Ancaq Azərbaycan torpağına göz dikən düşmənlər öz çirkin əməllərindən əl çəkmirlər. Azğın ermənilər həyasızcasına Azərbaycanın torpağını işğal edirlər.

II Aparıcı: Allah, sən özün yetiş hayıma, harayıma,
Mülkümə, sərvətimə, varıma güllə dəydi.
Haqqımı tələb edib, birliyə can atanda
Bütövüm paralandı, yarım güllə dəydi.

I Aparıcı: Ürəyindən vuruldu igidlərin dəstəsi,
Bilinmədi ölənə, yaralısı, xəstəsi.
Könüllərin yarısı “Qarabağ” şikəstəsi,
Mənim şikəstə adlı yarım güllə dəydi.

“Qarabağ” şikəstəsi səsləndirilir.

Aparıcılar səhnədə görünürlər.

I Aparıcı: Qanımızı qaynadan “Misri”n də, “Cəngi”n də var.
Ruhumuzu oynadan min bir nəhəngin də var.
Hay salan təbillərin, həyəcan zəngin də var.
Dastanını yazmağa sinəm varaq-varaqdır,
Vətən, əymə qəddini, dar gündür, dar ayaqdır!

II Aparıcı: Xeyr, Azərbaycan övladı heç vaxt öz qəddini əyməz.

Səhnəyə 5 nəfər oxucu daxil olur və aşağıdakı şeiri deyirlər:

I Oxucu: Baxma ki, yollarda duman var, toz var,

Qəlbimdə atəş var, dilimdə köz var.
Bu gün dodağımda tək bircə söz var:
Qələbə! Qələbə! Ancaq Qələbə!

II Oxucu: Yaşlı yanaqların quruyan nəmi,
Qəmli ürəklərin silinən qəmi.
Bütün könüllərin gücü, məlhəmi,
Qələbə! Qələbə! Ancaq Qələbə!

III Oxucu: Haqsızın gücü var, haqqın Allahı,
Allah yerdə qoymaz çəkilən ahı,
Bu gün millət üçün sözlərin şahı
Qələbə! Qələbə! Ancaq Qələbə!

IV Oxucu: Kimin dərdi birdi, kimin dərdi min,
Qəbri tapdanmasın gərək mərdimin.
Bircə dərmanı var mənim dərdimin:
Qələbə! Qələbə! Ancaq Qələbə

*Tünzalə Ağayevanın ifasında Mən fəxr edirəm ki,
Azərbaycanlıyam mahnısı səslənir.*

I Oxucu: Yurdun daşları da qalxsın ayağa,
Yüz dəfə dirilsin, ölsün bu canım,
Fərəhlə üzümü sürtüm torpağa,
Deyim, gözün aydın, Azərbaycanım!

“Cəngi” musiqisinin sədaları altında “Bayraq” gününə həsr olunmuş təntənəli tədbir başa çatır.

Dünyanın hər guşəsində qəlbi vətən eşqi ilə çırpınan bütün azərbaycanlıları, respublikamızın gələcəyə nikbin baxan vətəndaşlarını Dövlət Bayrağı Günü münasibəti ilə təbrik edir, hamıya vahid ideya ətrafında birləşmək, şəhid qanı ilə yoğrulmuş bu nurani Bayrağımızın hər zaman ucalmasını arzulayırıq.

Yaşasın Milli Bayrağımız!

Ədəbiyyat siyahısı

Abdullayev E. Müstəqilliyimizin təminatçısı : Heydər Əliyev - 85 // Azərbaycan. – 2008. – 14 iyun. – S.6.

Abdullayev S. Davamlı tərəqqi və yüksəlişə aparan yol // Azərbaycan. - 2009. - 13 iyun. - S. 3.

Abdurəhmanlı İ. Ümummilli liderimiz daim haqqın, ədalətin təntənəsinə çalışmışdır // Xalq qəzeti. - 2006. - 15 iyun. - S.7.

Cəfərov N. Türk tarixinin böyük dövlət qurucusu, ictimai harmoniya ustası // Xalq qəzeti. - 2006. - 15,17 iyun. - S.1.; S.5.

Cümşüdlü F. Ulu öndər Heydər Əliyevin müdrik siyasəti daim Azərbaycanın milli mənafeələrinə xidmət etmişdir // Xalq qəzeti. - 2009. - 11 iyun. - S. 3.

Əliyev A. Azərbaycanı xilas etmiş böyük qayıdış // Respublika. - 2008. - 15 iyun. - S. 7.

Əliyev A. Azərbaycanın yeni dövrə qədəm qoyduğu gün // Respublika. - 2009. - 13 iyun. - S. 4.

Həsənov A. Müstəqilliyimizin tarixi yolu işıqlıdır // Respublika. - 2008. - 15 iyun. - S. 2.

Bayrađımız qürur mənəyimiz, and yerimizdir!

(metodik vəsait)

**Ünvan:AZ-1022 Bakı şəh.,S.Vurğun küç.88;
E-mail:info@clb.az
URL:www.clb.az**

F.Köçərli adına Respublika
Uşaq Kitabxanasında
çap olunmuşdur.
Sifariş: 48
Çapa imzalanmışdır:09.09.2020
Tirajı:100
Pulsuz